

Nr 92.

Av herr **Magnusson** i Tumhult **m. fl.**, om skrivelse till
Kungl. Maj:t angående åtgärder för hävande av vissa
avtal om köp av konstgödsel m. m.

Under de krisår vi nu upplefvat har för landets jordbrukare icke minst gjort sig gällande ett stort behov av konstgödsel. Sådan har ofta visat sig omöjlig att erhålla. Under dessa förhållanden var det klart, att när under nästlidna års höst Folkhushållningskommissionen ställde i utsikt att kunna tillhandahålla dylika gödselmedel, underrättelsen härom mottogs med tacksamhet av den jordbrukande befolkningen. I de tryckta formulär för ansökningar härom, som av kommissionen utdelades, lämnades visserligen icke någon uppgift om de pris, som för de rekvirerade varorna skulle erläggas, men då man hade att göra med en statens institution vågade man dock antaga, att priserna skulle på det hela taget ansluta sig till dem som gällde under år 1918. Ehuru av ansökningsformuläret framgick, att rekvirenten skulle vara skyldig mottaga de kvantiteter han begärt, ansåg man sig därför, i trots därav att uppgift om pris saknades, kunna underteckna de utsända ansökningshandlingarna. Man drog sig så mycket mindre härför som det måste ligga i statens eget intresse, att ifrågakvarande varor, vilka äro så nödvändiga för lifsmedelsproduktionen, tillhandahölles jordbrukarna till så billigt pris som möjligt.

Stor blev därför besvikelsen, när Folkhushållningskommissionen slutligen lämnade uppgifter om priserna å de sålunda rekvirerade gödselmedlen. Långt ifrån att hålla sig till de under nästlidet år gällande priserna, blevo dessa i högst avsevärd mån överskridna, ja i vissa fall hava dessa satts så höga, att t. ex. priset å superfosfat är nära nog tre gånger så högt som under år 1917. Ett erläggande av sådana priser måste för en stor del av den jordbrukande befolkningen medföra avsevärda svårigheter, för många t. o. m. verka ruinerande. Då man tydligen icke kan antaga, att staten

bereder sig någon förtjänst på förevarande affärer, måste den råfosfat och den svavelkis, som vi fått in till landet, betingat ett orimligt högt pris eller också hava fabrikanterna av dessa varor passat på och tillskansat sig en oskäligen förtjänst.

Från teoretiskt jordbrukarehåll har visserligen gjorts gällande, att med de höga pris som för innevarande år äro fastställda för vete och råg, det i alla fall skulle löna sig att tillhandla sig gödningsämnen till de nu åsatta priserna. Häremot torde dock få erinras, att dels odlas åtskilliga andra växtslag, för hvilka några minimipris icke äro fastställda och vilka följaktligen kunna under året betydligt sjunka i pris, dels att jordbrukarnas vinstmöjligheter äro beroende på den väderlek, som under skördeåret kommer att råda. Denna risk står visserligen jordbrukaren alltid, men den bliver för hans ekonomi så mycket farligare ju större den ekonomiska insats varit, som han gjort vid skördens beredande.

Under sådana förhållanden hade vi vågat hysa den förhoppningen, att från statens sida skulle förklaras, såväl att den skall befria köparen från att fullgöra avtalet, om han icke längre vill vara bunden av detsamma, som att staten skall träda emellan och nedbringa kostnaderna. Intetdera synes emellertid komma att inträffa, såvitt man kan döma av herr statsrådets och chefens för jordbruksdepartementet uttalande under remissdebatten. Han förklarade nämligen, dels att han ej kunde tillråda, att ytterligare statsmedel användes för detta ändamål, dels ock att från *statens* sida icke skulle beredas någon svårighet för att få rekvisitioner hävda. Härav lär man få draga den slutsatsen, att om köpmän eller fabrikanter motsätta sig avtalens hävande, så får saken ha sin gång och rekvirenten får finna sig uti att erlægga det bestämda priset.

Det kan visserligen icke bestridas, att statsfinansiella skäl tala emot att medels statsmedel nedbringa priset på gödningsämnen. Staten torde dock icke kunna undgå förlust på denna affär, särskilt om avsevärda partier gödningsämnen bli i följd av de höga prisen osålda. Det synes oss också bättre, om staten genom åtgärder för prisnedsättningar medverkar till ökad användning av gödningsämnen med därav följande större utsikter till en god skörd, i vilket fall man kan våga hoppas att bliva befriad från den statliga ransoneringen av livsmedel från början av nästa konsumtionsår.

På grund av vad sålunda anförts våga vi hemställa,

att riksdagen må, dels i underdånig skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t måtte vidtaga

sådana åtgärder, att avtal av ovannämnda art bliva hävda, då sådant av köparen begäres, dels ock på extra stat för år 1919 anvisa ett belopp av 10,000,000 kronor eller det belopp riksdagen kan finna lämpligt för nedbringande av ovanberörda, av Kungl. Maj:t bestämda pris på ifrågavarande gödselmedel.

Stockholm den 18 januari 1919.

<i>E. O. Magnusson.</i>	<i>Gust. Odqvist.</i>
<i>Arthur Gustafson.</i> i Kasenberg.	<i>David Norman.</i>
<i>David Pettersson.</i>	<i>P. Lidström.</i>
<i>Ad. Wiklund.</i>	<i>John Erlansson.</i>
<i>John Jönsson.</i>	<i>J. A. Jonsson.</i>
<i>N. E. Nilsson.</i>	<i>Bernhard Nilsson.</i>
<i>E. Räf.</i>	<i>Ludwig Brännström.</i>
<i>Sig. A. Carlsson.</i>	<i>Ax. Sundling.</i>
<i>M. Svensson.</i>	<i>Nils Svensson.</i>
<i>Pehr Aug. Andersson.</i>	<i>Axel E. Lindvall.</i>
<i>Joh. G. Svensson.</i>	<i>Sven Persson</i> i Fritorp.
<i>K. Bergström.</i>	<i>Cornelius Olsson.</i>

I motionens syfte instämma:

<i>P. Nilsson</i> Bonarp.	<i>A. P. Gustafsson.</i>
<i>E. L. M. Hedin.</i>	<i>Jöns Jönsson,</i> Slätåker.
<i>C. O. Johanson,</i> Huskvarna.	<i>K. J. Larsson.</i>
<i>Karl Kahlström.</i>	<i>C. J. Öberg.</i>
<i>Nils Månsson.</i>	<i>Oscar N. Olsson.</i>

Karl Magnusson
i Skövde.

